

Dosar nr. 3975/117/2014
Termen de pronunțare: 1 iulie 2020
Complet C2 Apel, divergență

Către

CURTEA DE APEL ALBA IULIA

Subsemnatul Radu Chiriță, în calitate de apărător ales al inculpatului Pop Rareș Vasile, formulez prezentele

CONCLUZII SCRISE

cu privire la motivul de apel privind nulitatea sentinței pronunțate de Tribunalul Cluj în prezenta cauză

I. Motivul de apel invocat

1. Sentința apelată a fost pronunțată de completul de judecată VI F NCP, al secției penale a Tribunalului Cluj. Cauza a fost repartizată acestui complet în 2014, după intrarea în vigoare a noilor coduri penale. Anterior, așa cum rezultă din hotărârile Colegiului de conducere al instanței depuse la dosar anterior, Tribunalul Cluj desființase toate completurile de judecată ce au funcționat anterior intrării în vigoare a noilor coduri penale și a înființat alte completuri. Deși în fiecare din anii anteriori anului 2014, prin hotărârea anuală privitoare la completurile de judecată, unele dintre acestea fuseseră desemnate complete specializate pentru judecarea cauzelor de corupție, în hotărârea prin care s-au instituit complete pentru 2014 nu s-au mai stabilit astfel de complete.
2. Motivele pentru această omisiune sunt necunoscute și, până la urmă, irelevante față de prevederile art. 29 din Legea nr. 78/2000. Începând din 2019, la scurt timp după invocarea acestui fapt ca motiv de apel în prezenta cauză, Tribunalul Cluj a desemnat din nou o parte din completurile secției sale penale completuri specializate pentru judecarea cauzelor de corupție.

3. Art. 29 din Legea nr. 78/2000 conține o prevedere ce nu poate face obiectul niciunei interpretări: judecarea în primă instanță a faptelor de corupție se poate face doar de către un complet specializat. Motivele pentru care acest text a fost adoptat este irelevant la acest moment, după cum tot irelevant este dacă are vreun sens necesitatea unor completuri specializate pentru judecarea faptelor de corupție. Cert este că acea normă legală era în vigoare la momentul repartizării cauzei de față, că aceasta privește fapte de corupție și că legea nu a fost respectată.
4. Consider că, în mod evident, există o încălcare a legii, iar aceasta este independentă de existența unei specializări a titularului completului de judecată. Dincolo de specializarea judecătorului care intră în compunerea unui complet de judecată, dincolo de cariera sa anterioară, legea este cea care stabilește competența funcțională a unui complet de judecată. Această noțiunea este și trebuie să fie separată de competențele profesionale ale judecătorului care formează completul de judecată.
5. Pentru a îngroșa nuanțele, legea stabilește din punct de vedere funcțional că, la acele instanțe la care există secții penale, cauzele penale se vor judeca doar de complete ale acestei secții. Cred că nimeni nu contestă faptul că, dacă un complet al secției civile din cadrul unei instanțe ar judeca o cauză penală, hotărârea ar fi nulă absolut, indiferent dacă judecătorul care a format completul a judecat anterior în cariera sa și cauze penale. De altfel, o astfel de analiză este confirmată atât de jurisprudența CCR, cât și de jurisprudența ICCJ care sunt obligatorii pentru orice instanță. Tocmai de aceea, toate instanțele care au fost sesizate cu un motiv de apel similar, au constatat nulitatea absolută a procesului penal și al unei eventuale sentințe și au dispus rejudecarea cauzei de un complet specializat.

II. Jurisprudența CCR cu privire motivul de apel în discuție

6. Curtea noastră constituțională a avut ocazia de două ori să se pronunțe asupra unor prevederi legale privitoare la instituirea unor completuri specializate în diverse materii.
7. Mai întâi, prin decizia CCR nr. 685/2018 s-a stabilit că:
„177. Transpunând acest considerent la nivelul organizării completurilor de judecată, Curtea reține că instanțele judecătorești, astfel cum sunt reglementate prin Constituție și Legea nr.304/2004, își realizează funcția de înfăptuire a justiției

prin intermediul judecătorilor organizați în completuri de judecată. Pentru ca organizarea puterii judecătorești să nu devină în sine aleatorie și pentru a nu permite apariția unor elemente de arbitrar, legiuitorul constituant a stabilit că procedura de judecată se stabilește prin lege, iar cu privire specială asupra Înaltei Curți de Casație și Justiție a consacrat faptul că atât compunerea sa, cât și regulile de funcționare se stabilesc prin lege organică. Astfel, atunci când legiuitorul constituțional se referă la compunerea instanței supreme – noțiune autonomă folosită de Constituție - nu are în vedere numărul total de judecători al acesteia, ci organizarea și compunerea secțiilor, secțiilor unite, completurilor de judecată care realizează funcția sa jurisdicțională. Astfel, Curtea constată că legiuitorul constituțional a dat o mare importanță ordonării acțiunii puterii judecătorești atât la nivelul instanței supreme, cât și la nivelul celorlalte instanțe inferioare. Această construcție constituțională a dus la calificarea la nivel legal a aspectelor referitoare la compunerea instanței judecătorești, ca fiind norme de procedură de ordine publică. **De aceea, încălcarea prevederilor legii referitoare la compunerea completului de judecată exprimă o exigență de ordine publică, a cărei încălcare atrage nulitatea absolută a actelor pronunțate de acesta.**

178. O astfel de viziune asigură coerență acțiunii puterii judecătorești, garantând, în același timp, independența și imparțialitatea judecătorului. **Dreptul la un proces echitabil are la baza sa exact aceste două caracteristici esențiale, iar încălcarea reglementărilor referitoare la compunerea instanței chiar de către aceasta, atrage, în mod cert, o suspiciune/ îndoială rezonabilă cu privire la posibilitatea ca instanțele să nu fie independente sau imparțiale”.**

8. Ulterior, după cum s-a mai discutat în prezenta cauză, cu referire tocmai la prevederile art. 29 din Legea nr. 78/2000, Curtea Constituțională a dat un răspuns extrem de tranșant prin decizia 417/2019, stabilind că încălcarea acestor dispoziții atrage nulitatea absolută a sentinței pronunțate, cu obligarea instanței de control judiciar de a trimite cauza la rejudecare. CCR a stabilit că existența unei eventuale specializări a membrilor completului de judecată sau faptul că, anterior, aceștia au făcut parte din completuri specializate pentru infracțiuni de corupție este irelevantă sub aspectul respectării legii.
9. Citez din cuprinsul deciziei CCR, obligatorie pentru orice instanță din România:
„139. Cele de mai sus sunt aplicabile mutatis mutandis și în materie penală. Mai mult, art.354 alin.(1) din Codul de procedură penală prevede că „instanța judecă în complet de judecată a cărui compunere este cea prevăzută de lege”. Or, în ipoteza dată, compunerea, respectiv alcătuirea instanței cu judecătorii care pot face

parte din complet, trebuie raportată la art.29 alin.(1) din Legea nr.78/2000, atât din perspectiva existenței unui corp de judecători specializați în materia infracțiunilor ce fac obiectul Legii nr.78/2000, cât și din cea a obligației legale de a organiza completuri specializate. **Sanctiunea nerespectării acestei norme juridice este nulitatea absolută**, art.281 alin.(1) lit. a) din Codul de procedură penală stabilind *expressis verbis* că „Determină întotdeauna aplicarea nulității încălcarea dispozițiilor privind: a) compunerea completului de judecată”.

„144. **În România, dacă legea a instituit completuri specializate așadar, nu speciale, înseamnă că și judecătorii sunt și trebuie să fie specializați.** Pentru aceasta, în tăcerea legii, dar în aplicarea ei, revenea Consiliului Superior al Magistraturii/ Colegiului de conducere al curții supreme să elaboreze un set de reguli care să garanteze statutul specific al acestor judecători, reguli dintre care pot fi menționate: examen de integritate, cunoștințe specifice, formare profesională specializată, experiență relevantă în domeniu, elaborarea unor lucrări de specialitate. Or, Consiliul Superior al Magistraturii nu a elaborat aceste criterii. **De asemenea, Curtea subliniază că nici lipsa cursurilor de formare profesională nu constituie un motiv și nu justifică neînființarea completurilor specializate. De altfel, o asemenea situație nu se întâlnește în cauză, întrucât Institutul Național al Magistraturii, în cadrul programului de formare continuă aprobat de Consiliul Superior al Magistraturii, organizează cursuri de formare în domeniul anticorupție [a se vedea programele de formare continuă din anii 2017-2019].**

146. Curtea constată că nicio prevedere a acestora nu consacră specializarea de drept a judecătorilor Înaltei Curți de Casație și Justiție în materia judecării infracțiunilor de corupție, din contră, prevăzând că se constituie completuri specializate rezulta o obligație corelativă de determinare a specializării și de specializare a acestora/ a unora dintre aceștia. Curtea nu exclude ca toți judecătorii, prin prisma experienței lor profesionale/ formării profesionale, să fie specializați în această materie, însă acest aspect trebuie determinat și constatat ca atare, neexistând o prezumție simplă în sensul că aceștia sunt specializați. Din contră, din declarația legii, rezultă că judecătorul Înaltei Curți de Casație și Justiție nu este de plano specializat, pentru că altfel textul art.29 alin.(1) din Legea nr.78/2000 nu ar fi avut sens. Or, orice normă juridică se interpretează în sensul de a produce efecte juridice [a se vedea Decizia nr.683 din 27 iunie 2012, pct.6, sau Decizia nr.583 din 25 septembrie 2018, par.21]. Revenea Consiliului Superior al Magistraturii obligația de a institui criterii pentru determinarea specializării și de a derula procedura de stabilire a specializării în vederea constituirii completurilor specializate, potrivit legii. **Prin urmare, Curtea identifică două etape pentru**

punerea în aplicare a art.29 din Legea nr.78/2000, respectiv (i) stabilirea criteriilor și procedurii de determinare a specializării și (ii) constituirea completurilor specializate din judecători specializați. Având în vedere aceste cerințe și pentru a da valoare completă transpunerii în legislația națională a Convenției penale privind corupția, se impune nu doar constituirea la nivel formal a completurilor specializate, ci și realizarea scopului prevăzut de art.20 din Convenție, respectiv asigurarea exercitării atribuțiilor în combaterea corupției „în mod eficace”. Acest fapt presupune obligativitatea stabilirii unui număr limitat de completuri așa încât să se asigure soluționarea cauzelor în condiții optime de timp și calitate, nicidecum desemnarea formală a tuturor completurilor sau a tuturor judecătorilor din materie penală în aceste completuri.

147. În aceste condiții, ***Curtea reține că chiar dacă toți judecătorii Secției penale a Înaltei Curți de Casație și Justiție ar putea fi considerați, prin parcurgerea primei etape antereferite, ca fiind specializați în materia infracțiunilor reglementate de Legea nr.78/2000 și ar putea intra, astfel, în compunerea completurilor specializate, în primă instanță, având, așadar, aptitudinea profesională de a judeca infracțiuni reglementate de Legea nr.78/2000, nu înseamnă, totuși, că toate completurile în care aceștia sunt desemnați au și competența de a judeca infracțiunile antereferite. Din contră, legea este foarte clară în sensul că trebuie constituite completurile specializate care să judece în materia infracțiunilor reglementate de Legea nr.78/2000. Faptul că toți judecătorii sunt specializați nu înseamnă decât că alegerea componenței completurilor se va face dintre toți aceștia. Însă, posibilitatea abstractă a judecătorului de a face parte din completurile specializate și constituirea acestora, prin actul Colegiului de conducere al Înaltei Curți de Casație și Justiție, sunt două chestiuni distincte, dar complementare, iar lipsa constituirii completurilor specializate nu poate fi acoperită de un argument paleativ în sensul că infracțiunea reglementată de Legea nr.78/2000 a fost judecată de un complet cu competență generală compus din judecători care ar fi putut face parte dintr-un complet specializat, care nu a fost constituit până în anul 2019.***

148. ***Prin urmare, Curtea constată că, indiferent cum era stabilită specializarea judecătorilor, oricum era obligatorie organizarea completurilor specializate, cu consecința ca numai aceste completuri să aibă competența exclusivă să judece, în primă instanță, în materia infracțiunilor reglementate de Legea nr.78/2000.***”

III. Jurisprudența obligatorie a ICCJ

10. În complet de RIL sau HP, ICCJ a avut de asemenea ocazia să se pronunțe asupra aspectelor puse în discuție, creând astfel norme obligatorii pentru instanțe de judecată. Ambele decizii ale ICCJ în aceste compuneri indică faptul că nerespectarea normelor privitoare la competența completurilor specializate se sancționează cu nulitatea absolută, sancțiune care intervine indiferent de specializarea anterioară a judecătorului sau de cariera anterioară a acestuia.

11. Astfel prin decizia RIL nr. 17/2018 s-a stabilit că:

„18. Astfel, potrivit dispozițiilor art. 35 alin. (2) și ale art. 36 alin. (3) din Legea nr. 304/2004 (modificată prin Legea nr. 207/2018 publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 636 din 20.07.2018), în cadrul curților de apel și al tribunalelor, funcționează secții sau, după caz, completuri specializate pentru cauze civile, cauze cu profesioniști, cauze penale, cauze cu minori și de familie, cauze de contencios administrativ și fiscal, cauze privind conflicte de muncă și asigurări sociale, insolvență, concurență neloială sau pentru alte materii, precum și completuri specializate pentru cauze maritime și fluviale. De asemenea, potrivit art. 37 alin. (1) din aceeași lege, în domeniile prevăzute de art. 36 alin. (3) se pot înființa tribunale specializate.

În consecință, dacă la nivelul unei instanțe există secții sau completuri specializate, o cauză de o anumită natură trebuie repartizată la secția sau completul specializat corespunzătoare naturii litigiului dedus judecății.

19. O primă concluzie care se impune este că aceste dispoziții legale sunt în primul rând norme de organizare judiciară, iar abia în al doilea rând norme de competență de ordine publică, care reglementează competența unei secții sau a alteia (respectiv complet specializat) de la nivelul unei instanțe (în sens funcțional - judecătore, tribunal, curte de apel), în funcție de natura litigiului dedus judecății.

Așadar, normele care reglementează instanțele/completurile specializate au o natură duală, ce determină un tratament juridic specific în cazul încălcării acestora.

20. Este posibil ca, ca urmare a greșitei calificări a naturii juridice a litigiului, acesta să fie soluționat de un complet necompetent și, totodată, nelegal compus, greșita alcătuire a completului fiind în strânsă legătură cu necompetența. Prin "compunerea instanței" se înțelege, în sens restrâns (aspectul cantitativ), alcătuirea instanței cu numărul de judecători prevăzut de lege, iar în sens larg, alcătuirea instanței cu judecătorii care pot face parte din complet.

Prin urmare, compunerea instanței/completului nu se limitează la aspectul cantitativ. Este unanim acceptat că există situații în care este vizat aspectul calitativ al compunerii, una dintre acestea fiind și cazul

când, în condițiile legii, anumite categorii de litigii trebuie să fie soluționate de completurile/secțiile specializate, după obiectul sau natura litigiului.

21. După cum s-a arătat, de lege lata, specializarea judecătorilor și secțiilor instanțelor nu este reglementată în Codul de procedură civilă, ci în Legea nr. 304/2004 privind organizarea judiciară, având caracter de ordine publică. În această materie, regimul de invocare a excepției de neкомпetență nu poate anihila natura primordială a normelor de organizare judiciară, în sensul ignorării aspectului alcătuirii instanței din perspectiva specializării judecătorilor.

22. Normele care reglementează competența materială procesuală (specializată) sunt în mod evident de ordine publică întrucât ocrotesc un interes public - buna administrare a actului de justiție, prin specializarea judecătorilor, necesară în raport cu complexitatea și numărul cauzelor.”

12. Mai recent, plecând de la o solicitare formulată în prezenta cauză, cu privire la incidența art. 29 din Legea nr. 78/2000, în decizia HP nr. 11/2020, ICCJ afirmă că (citez doar paragrafele relevante din decizie):

„2.2 În ceea ce privește deciziile de speță pronunțate de Înalta Curte de Casație și Justiție ulterior publicării Deciziei Curții Constituționale a României nr. 417 din 3 iulie 2019 asupra cererii de soluționare a conflictului juridic de natură constituțională dintre Parlamentul României, pe de o parte, și Înalta Curte de Casație și Justiție, pe de altă parte, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 825 din 10 octombrie 2019, și care ar putea interesa modul de soluționare a motivului de apel cu care este investită instanța de sesizare, acestea au fost aduse la cunoștința tuturor instanțelor judecătorești, justițiabililor, avocaților și publicului prin publicarea acestora pe pagina de internet a Înaltei Curți de Casație și Justiție.

Aceste decizii de speță (pronunțate de completurile Secției penale, precum și de completurile de 5 judecători de la Înalta Curte de Casație și Justiție), chiar dacă nu fac parte din categoria celor prevăzute de lege pentru unificarea practicii judiciare, pot fi de natură să contribuie la adoptarea unei soluții în cazuri concrete cu care instanțele naționale sunt sesizate.”

[...]

„În primă decizie menționată, Curtea Constituțională examinează pe larg noțiunile "judecător specializat" și "complet specializat" cu referire la judecarea în primă instanță a cauzelor prevăzute de Legea nr. 78/2000 pentru prevenirea, descoperirea și sancționarea faptelor de corupție, inclusiv cu privire la consecințele nerespectării art. 29 alin. (1) din această lege.”

„Direcția legislație, studii, documentare și informatică, în nota transmisă, a opinat în sensul inadmisibilității sesizării, în sinteză arătându-se următoarele:

[...]

De asemenea s-a arătat că, în jurisprudența sa, Curtea Constituțională a statuat, cu valoare de principiu, că forța obligatorie ce însoțește actele jurisdicționale, deci și deciziile Curții Constituționale, se atașează nu numai dispozitivului, ci și considerentelor pe care aceasta se sprijină (Decizia Plenului Curții Constituționale nr. 1 din 17 ianuarie 1995, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 16 din 26 ianuarie 1995; Decizia nr. 223 din 13 martie 2012, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 256 din 18 aprilie 2012; Decizia nr. 3 din 15 ianuarie 2014, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 71 din 29 ianuarie 2014), nefiind necesare din această perspectivă alte clarificări.”

[...]

„În "concluziile scrise" depuse la dosar, **Ministerul Public** a apreciat că se impune respingerea ca inadmisibilă a sesizării, în sinteză, pentru următoarele motive:

[...]

Raportat la caracterul obligatoriu al Deciziei Curții Constituționale a României nr. 417 din 3 iulie 2019 asupra cererii de soluționare a conflictului juridic de natură constituțională dintre Parlamentul României, pe de o parte, și Înalta Curte de Casație și Justiție, pe de altă parte, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 825 din 10 octombrie 2019 și la aspectele statuate în considerentele acesteia, **se poate concluziona că decizia menționată oferă toate reperatele necesare pentru rezolvarea chestiunii juridice descrise de instanța de sesizare.**”

[...]

Examinând, cu prioritate, îndeplinirea condițiilor de admisibilitate a sesizării, constată următoarele:

Pe de altă parte, formal, se solicită o interpretare a dispozițiilor art. 29 alin. (1) din Legea nr. 78/2000 pentru prevenirea, descoperirea și sancționarea faptelor de corupție.

Or, **textul de lege respectiv - care prevede că "pentru judecarea în primă instanță a infracțiunilor prevăzute în prezenta lege, se constituie complete specializate" este suficient de clar, mai ales în condițiile în care Curtea Constituțională a României a pronunțat Decizia nr. 417 din 3 iulie 2019 asupra cererii de soluționare a conflictului juridic de natură constituțională dintre Parlamentul României, pe de o parte, și Înalta Curte de Casație și Justiție, pe de altă parte, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 825 din 10 octombrie 2019, în care s-a examinat pe larg și s-a**

pronunțat atât cu privire la noțiunea de "complet specializat", cât și cu privire la noțiunea de "judecător specializat", ambele cu referire la judecarea, în primă instanță, a cauzelor prevăzute de Legea nr. 78/2000 pentru prevenirea, descoperirea și sancționarea faptelor de corupție.

13. Rezultă, în consecință, că ICCJ consideră că textul art. 29 este suficient de clar, că modul în care trebuie aplicat rezultă cu certitudine din decizia CCR 417/2019. Ministerul Public a susținut același lucru, spre deosebire de reprezentantul său în prezenta cauză.

IV. Jurisprudența instanțelor de judecată în cauze similare

14. În situații similare, în care motivul de apel a fost același, toate soluțiile pronunțate de instanțele de apel au fost în sensul desființării sentinței ca fiind nulă absolut și al trimiterii cauzei la rejudecare. Cu sprijinul colegilor avocați, a bazei de date cu hotărâri judecătorești și a propriei experiențe în unele cauze, pot indica în acest sens următoarele dosare soluționate definitiv în sensul acesta:

- a. ICCJ, completul de 5 judecători, dosar 3215/1/2018.
- b. ICCJ, completul de 5 judecători, dosar 3309/1/2018*.
- c. ICCJ, completul de 5 judecători, dosar 3171/1/2017.
- d. ICCJ, completul de 5 judecători, dosar 390/1/2020.
- e. Curtea de Apel Tg. Mureș dosar 1507/96/2018.
- f. Curtea de Apel Oradea, dosar 1313/111/2016.
- g. Curtea de Apel Craiova 2701/87/2016.
- h. Curtea de Apel Tg. Mureș, dosar 1/96/2017.
- i. Curtea de Apel Tg. Mureș, dosar 1507/96/2018.
- j. Curtea de Apel Tg. Mureș, dosar 298/43/2019.
- k. Curtea de Apel Tg. Mureș, dosar 233/326/2017.
- l. Curtea de Apel Brașov dosar 5503/305/2018.

15. Primele patru soluții pronunțate de completul de 5 al ICCJ sunt deosebit de relevante. În primul rând pentru că la ele se face trimitere în decizia completului de HP din prezenta cauză, ca fiind cel mai bun indicator în materie. În al doilea rând, pentru că în 2 dintre ele, cererea de apel a fost formulată de DNA, concluziile fiind în sens contrar celor susținute de reprezentantul DNA în prezenta cauză. În celelalte două cauze, reprezentantul DNA a pus concluzii de admitere a apelului formulat de inculpați.

V. Concluzii

16. Văzând aspectele expuse mai sus, consider că o soluție de respingere a apelului ar fi contrară deciziilor CCR și ICCJ obligatorii, precum și întregii practici naționale existente la acest moment. De aceea, având în vedere și argumentele expuse oral și în scris anterior, vă solicit să admiteți apelul formulat, să constatați nulitatea absolută a sentinței apelate și să dispuneți rejudecarea cauzei în condițiile art. 75 alin. 4 C. proc. pen. de către unul dintre tribunalele aflate în circumscripția Curții de Apel Alba. În acest fel, veți oferi inculpaților posibilitatea de a fi judecați de către o instanță imparțială, a cărei competență a fost stabilită prin lege, astfel cum o impune și art. 6 par. 1 prima frază din Convenția europeană a drepturilor omului.

Cu stimă,

Radu Chiriță pentru Rareș Pop